

**T. C. MENGEN ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNE SUNULMAK ÜZERE  
T. C. ANKARA 25. İŞ MAHKEMESİ HAKİMLİĞİ'NE  
BİLİRKİŞİ RAPORU**

**Dosya No:** 2016/196 E  
**Talimat No:** 2018/47  
**Davacı:** Sosyal Güvenlik Kurum Başkanlığı  
Vekili: Av. Hatice Dinç-Bolu  
**Davalılar:** Üçpınar Mad. ve Tic. Ltd. Şti.  
Vekili: Av. Nuray Mandacı-Ankara

Arafa Mad. Tur. İnş. San. ve Tic. A. Ş.  
Vekili: Av. Selim Cihan Karaak-Ankara

Doruk Tur. İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.  
Vekili: Av. Yeşim Ertuğrul-Ankara

**Dava Konusu:** Davacı tarafından meslek hastalığı nedeniyle sigortalı Sabri Akçay'a bağlanan 25.10.2016 onay tarihli 10.519,82 TL'lik peşin sermaye değerli gelirin, fazlaya dair hakların saklı kalması koşulu ile, 3.155.94 TL'lik kısmının tahsis onay tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte 5510 sayılı yasanın ilgili madde hükümlerine istinaden davalılardan tahsili.

**I. BİLİRKİŞİDEN İSTENEN:**

24.11.2017 tarihli Bilirkişi Raporu ile ilgili taraf vekillerinin itirazlarını değerlendirir şekilde ek rapor düzenlemek.

**II. DAVACI VE DAVALILARIN BİLİRKİŞİ RAPORUNA İTİRAZLARI:**

1. Davacı vekili, kaçınılmazlık yönünden Bilirkişi Raporu'nu kabul etmediklerini, bunun dışında bir diyecekleri olmadığını, dosyanın hesap incelemesi yönünden hesap bilikişisine gönderilmesini talep ettiklerini beyan etmiştir.
2. Davalı vekillerinin, mahkemeye sunmuş oldukları dilekçelerinde, Bilirkişi Raporu'na "yükümlülük süresi" ve "işyerinde gerekli tüm tedbirler alınmıştır" iki ana başlık altında itiraz ettikleri görülmüştür. Davalıların itiraz dilekçeleri, sigortalının çalışma sürelerinin verildiği paragrafın dışında birbirinin aynısıdır. Davalı vekilleri, dilekçelerinde, sigortalının, işyerlerinde çalıştığı tarihler ve zaman aşımı ile ilgili olarak;
  - a) Sigortalı Sabri Akçay'ın davalı şirket Doruk Tur. İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti. nezdinde 1995-2001 yılları arasında çalıştığı (gerçekte 2002-2005 yılları arasında çalışmıştır, vekil tarihi yanlış girmiştir, Bilirkişiler); davaya konu meslek hastalığının ve maluliyet oranının 04.05.2015 tarihinde tespit edildiği; sigortalının işyerinden ayrılışı ve hastalığın tespiti arasından 10 yıl geçtiğini,
  - b) Sigortalı Sabri Akçay'ın davalı şirket Üçpınar Mad. ve Tic. Ltd. Şti. nezdinde 1995-2001 yılları arasında çalıştığı; davaya konu meslek hastalığının ve maluliyet oranının 04.05.2015 tarihinde tespit edildiği; sigortalının işyerinden ayrılışı ve hastalığın tespiti arasından 14 yıl geçtiğini,

- c) Sigortalı Sabri Akçay'ın davalı şirket Arafa Mad. Tur. İnş. San. ve Tic. A. Ş.. nezdinde 1992-1994 yılları arasında çalıştığı; davaya konu meslek hastalığının ve maluliyet oranının 04.05.2015 tarihinde tespit edildiği; sigortalının işyerinden ayrılışı ve hastalığın tespiti arasından 21 yıl geçtiğini,

Bilgilerini vererek **yükümlülük sürelerinin zaman aşımına uğradığını** iddia etmişlerdir. Vekiller, Yargıtay 10. HD 2011/8147 E. 201/11863 K sayılı ilamına atıfla “işyerinden fiilen ayrılma tarihi ile hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması açık bir şekilde belirtilmiştir” beyanında bulunmuşlardır.

Davalı vekilleri, iş yerlerinde gerekli tüm tedbirlerin alındığına dair itirazlarında “Söz konusu meslek hastalığının oluşumunda müvekkil şirketlerin kastı veya ilgili mevzuata aykırı hareketi bulunmamaktadır.”, “Sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliğine uygun davranma hususlarında müvekkil şirketin aksi yönde tutumunun olduğuna yönelik hiçbir beyan ya da delil bulunmamaktadır. Ortada delil yokken ve tanık beyanlarında da müvekkil işyerinde tüm önlemlerin alındığı belirtilmişken, bilirkişi raporunda kusur izafe edilmesi hukuka ve gerçeklere aykırıdır.” hususlarını ileri sürmüşlerdir.

Üç davalının itiraz dilekçesinde de, Mehmet Eyioğlu'nun Mengen Asliye Hukuk Mahkemesinde Doruk Turizm adına tanık olarak 06.07.2017 tarihinde verdiği ifadeye yer verilmiştir. Tanık Mehmet Eyioğlu'nun, 06.07.2017 tarihli ifadesinde “...sigortalının kömür nakil işinde çalıştığını, herkese koruyucu malzemelerin verildiğini, maden içinde sulama yapıldığını belirttiği.” İfade edilmiştir.

### III. DEĞERLENDİRME:

Sigortalı Sabri Akçay Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu tarafından da 20.06.2017 tarihinde belirlendiği üzere bir meslek hastalığı olan pnömokonyoza yakalanmış ve %11.2 oranında maluliyete uğramıştır. Bu tespit ile ilgili bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

Davalı vekillerinin 24.11.2017 tarihli bilirkişi raporuna yapmış oldukları itirazda **yükümlülük sürelerinin zaman aşımına uğradığı** ileri sürülmüştür. Ancak, T. C. YARGITAY 21. HUKUK DAİRESİ, E. 2008/8356, K. 2009/1601, T. 9.2.2009 içtihatında: “..... Uyuşmazlık bu tür davalarda Borçlar Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca uygulanmakta olan zamanaşımı süresinin hangi tarihten itibaren başlatılması gerektiği noktasında toplanmaktadır. **Uygulamada kabul edildiği üzere, zamanaşımı zararın öğrenildiği tarihten başlamalıdır. Somut olayda, zararın ne zaman öğrenildiği önem kazanmaktadır. Zarar görenin zararı öğrenmesi demek, zararın varlığı, mahiyeti ve esaslı unsurları hakkında bir dava açma ve davanın gerekçelerini göstermeye elverişli bütün hal şartları öğrenmiş olması demektir. Eğer zararın genişliğini tayin edecek husus, gelişmekte olan bir durum ise zamanaşımı bu gelişme sona ermedikçe başlayamaz. Zararı öğrenme, zararın kesin şekilde belli olduğu tarihtir. Kontrol kaydı mevcut ise, zamanaşımı ancak kesin maluliyetin belirlendiği tarihten itibaren başlatılmalıdır.**” denilmektedir. Meslek hastalığının 20.06.2017 tarihinde kesinleşmiş olması nedeniyle, bu içtihat doğrultusunda, zaman aşımına esas sürenin başlangıç tarihi de bu olmalıdır. **Yukarıdaki içtihat her ne kadar davalıların iddia ettikleri gibi iş kazası ile ilgili olsa da,** zaman esas olarak, pnömokonyoz hastalığı için geçerli olacak bir etken olup yükümlülük süresinin aşılabileceği Yargıtay kararında aşağıdaki şekilde belirtilmektedir. (Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, Esas No.: 2010/1505, Karar No.: 2010/7372): “ İşçiler tozlu ortamda çalışırken, nefes aldıkları hava içindeki belli tane büyüklüğü sınırları içinde kalan tozların bir kısmı akciğerlerde alveollerde birikmekte olup, işçi tozlu işte çalışmayı bıraksa bile, bu tozların sonradan zaman içinde akciğerlerden temizlenmesi mümkün olamamakta, zaman içinde meslek hastalığının ortaya çıkmasına, maluliyete neden olabilmektedir. Hastalığın yükümlülük süresi 10 yıldır. Yükümlülük süresi; sigortalının meslek hastalığına sebep olan işinden fiilen ayrıldığı tarih ile meslek hastalığının meydana çıktığı tarih arasında geçen en uzun süreyi ifade eder. **Ancak,** meslek

hastalığının klinik ve laboratuvar bulgularıyla **kesinleştiği** ve meslek hastalığına yol açan etkenin, iş yeri incelemesi ile kanıtlandığı **hallerde, yükümlülük süresi aşılmış olsa bile**, söz konusu hastalık, **Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu'nun onayı ile meslek hastalığı sayılabilir**. Bu düzenlemenin, “işyerindeki tüm çalışma dönemi ve işyeri meslek hastalığına neden olan etkenlere maruz çalışmanın bir kısmının kusur oranı incelemesinde **dışlanmasını gerektirecek yaklaşıma olanak vermediği**, işverenin kusur oranı belirlenirken işyerilerindeki tüm çalışma dönemleri ve işyeri ortamındaki etkenlerin gözetilmesi zorunluluğu bulunduğuy.” Bu nedenle Sigortalı Sabri Akçay'ın pnömokonyoz meslek hastalığına yakalanarak malul kalmasına, çalıştığı tozlu işyerinde geçen çalışmalarının neden olduğu kanaatine varılmıştır.

Davalıların iddiasına gelince;

1.Dikkate alınmasını istedikleri Yargıtay kararı sadece süre ile ilgili olmayıp, ondan daha önemli olan ve Yargıtay'ın ve 10.Hukuk Dairesinin kabul ettiği 32 yıl formülüne aykırı olarak Mahkemece karar alınması ile de ilgilidir. Kararın konu ile ilgili kısımlarından alıntılar aşağıda verilmiştir.”

....*Hükme esas alınan rapor (bilirkişi raporu) 506 sayılı Yasanın 26. Maddesine göre düzenlenmiş olup, Dairemiz ve Yargıtay'ın kabul ettiği, uygulamada 32 yıl formülü olarak adlandırılan esaslara aykırı düşmektedir.....Ayrıca,506 sayılı yasanın18/2. Maddesinde yer alan ; “meslek hastalığı; sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa sebep olacak işten veya işyerinden ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise Sigortalının bu kanunla sağlanan haklardan yararlanabilmesi için; eski işinden veya iş yerinden fiilen ayrılması ile hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için; yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmiş olması gerekir”*denilmektedir.

2.Öte yandan hem davalıların yukarıda belirttikleri YARGITAY kararında hem de yine 10. Hukuk Dairesinin kararında ( Esas No : 2010 / 1505 Karar No : 2010 / 7372) yönetmelikte belirtilen sürenin dava açma için gereken süreden öte, Sigortalının yasa ile sağlanan haklardan yararlanabilmesi için öncelikli olduğu da belirtilmektedir. Bu karar da aynen “....506 sayılı yasanın 18. maddesi, “Meslek hastalığı, sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa sebep olacak işten veya iş yerinden ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise sigortalının bu kanunla sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için; eski işinden veya işyerinden fiilen ayrılması ile hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için; yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması gerekir.” Şeklinde.

Dolayısıyla,Yargıtayın bu kararlarından sonra 10 yıllık sürenin Sigortalının haklarının korunması için öncelikli olduğu yorumunu yapmak da mümkündür.

Yine ilgili Yargıtay Kararlarında pnömokonyoz meslek hastalığına yakalanamada kaçınılmazlık unsurunun varlığı da kabul edilmektedir. Bu kapsamda, 24.11.2017 tarihli bilirkişi raporumuzda da Davalı vekillerinin ileri sürdüğünün aksine, tüm önlemlerin alınmış olması meslek hastalığının ortaya çıkmasına engel olamamaktadır. Sigortalının çalıştığı zaman içinde yakalandığı meslek hastalığından dolayı uğradığı malüliyetin belli bir bölümü kaçınılmaz ise, kalanı işverenin almış olduğu önlemlerden bağımsız olarak işverenin sorumluluğundadır.

Yukarıda yapılan değerlendirmelerin ışığında, davalılar ve davacının itirazlarında haklılık görülmemiş ve 24.11.2017 tarihli raporumuzdaki görüşlerimiz değişmemiştir.

#### **SONUÇ:**

Yukarıda yapılan değerlendirmelerin ışığında:

1. Sigortalı Sabri Akçay'ın yakalanmış olduğu pnömokonyoz meslek hastalığının davalı vekillerinin iddia ettiği gibi zaman aşımı kapsamında olmadığı,
2. İşveren tüm önlemleri alsa da, meslek hastalığına yakalanmanın kaçınılmaz olduğu ve 32 yıl formülündeki kaçınılmazlık oranlarının üstünde oluşan malüliyetten işverenlerin, sigortalıyı çalıştırdığı süreler oranında sorumlu oldukları ve 24.11.2017 tarihli raporumuzda ayrıntıları verilen ve 32 yıl yöntemine göre yapılan hesaplamada, sigortalının davalıların işyerlerinde çalıştığı süreler ile orantılı olarak, davalıların bu malüliyetteki sorumluluk paylarının;

**Arafa Mad. Tur. İnş. San. Ve Tic. A. Ş. için %23,43,**

**Üçpınar Mad. Ve Tic. Ltd. Şti. için % 46,33,**

**Doruk Tur. İnş. Taah. San. Ve Tic. Ltd. Şti. İçin %30,24**  
olduğu kanaatimizi koruduğumuz hususunu yuce mahkemenizin takdirlerine saygılarımızla  
sunarız.  
05.03.2018

**Bilirkişiler**

Prof. Dr. Celal Karpuz  
Maden Y.Müh.  
ÖĐretim Üyesi ODTÜ

Prof. Dr. Ali İhsan Arol  
Maden Y.Müh.  
ÖĐretim Üyesi ODTÜ

Doç. Dr. H. Aydın Bilgin  
Maden Y.Müh.  
ÖĐretim Üyesi ODTÜ